

Kur'an-ı Kerim Öğretimi ile ilgili hadisler

* "Sizin en hayırlınız, Kur'an'ı öğrenen ve öğreteninizdir."

(Buhârî, Fezâilü'l-Kur'ân 21)

* "Kur'an yeryüzüne uzatılmış ilâhî bir urgandır; bir ucu Allah'ın diğer ucu sizin elinizdedir. Ona tutunanlar doğru yolu bulur, helak olmaktan kurtulur. Ona tutunmayanlar ise doğru yoldan uzaklaşır.

* "Kur'an-ı gereği gibi güzel okuyan kimse, vahiy getiren şerefli ve itaatkâr meleklerle beraberdir. Kur'an-ı kekeleyerek zorlukla okuyan kimseye de iki kat sevap vardır.

* "Kur'an okuyan mü'min portakal gibidir: Kokusu hoş, tadı güzeldir. Kur'an okumayan mü'min hurma gibidir: Kokusu yoktur, tadı ise güzeldir. Kur'an okuyan münâfık fesleğen gibidir: Kokusu hoş fakat tadı acıdır. Kur'an okumayan münafık Ebû Cehil karpuzu gibidir: Kokusu yoktur ve tadı da acıdır."

* "Kur'an okuyunuz. Çünkü Kur'an, kıyamet gününde kendisini okuyanlara şefaatçi olarak gelecektir.

- * “Kalbinde Kur’an’dan bir miktar bulunmayan kimse harap ev gibidir
- * “Kim Kur’an’ı okur ve onu güzelce ezberler, helâlini helâl, haramını haram kabul ederse, Allah bu sayede o kimseyi cennetine alır. O kişi de kendi ailesinden hepsi cehennemi hak etmiş on kişiye şefaet eder
- * Bir adam Peygamberimize : “Yâ Râsûlallah! Allah’ın en çok sevdiği amel hangisidir? diye sordu.

Peygamberimiz: “Konup göçendir.” buyurdular.

Adam : “Konup göçen nedir?” diye sordu.

Peygamberimiz : “Kur’an-ı Kerim’i başından sonuna kadar okuyup hatmedince hemen yeni bir hatime başlayandır.” Buyurdular

* Enes b. Malik’den rivayet edildiğine göre

Peygamber Efendimiz : “İnsanlardan Allah ehli olanlar vardır.” buyurdular.

Sahabe-i Kiram : “Onlar kimlerdir YâRasûlallah!” dediler.

Peygamberimiz : “Onlar Kur’an ehli kimselerdir. Onlar Allah ehli ve O’nun has kullarıdır” buyurdular.”

* Ümmetimin en şereflipleri hamele-i kur’an olanlardır. (Onu ezberleyip gereği gibi amel edenlerdir.

* Şüphesiz Kur’an, Allah Teâlâ’nın ziyafet sofrasıdır. Bu sebeple ondan gücünüzün yettiğince almaya (öğrenmeye) bakın.

* Kur’an’ı sesinizle süsleyiniz (güzel okuyunuz.)

Kur'an-ı Kerimi Öğretme Yöntemleri

Kur'an-ı Kerim dersinin bütün okullarımızda seçilme imkanı ile örgün öğretim sisteminde bu dersin öğretiminde izlenecek yöntem ve tekniklerin önemi daha da artmıştır. Öncelikle şunu belirtelim ki Kur'an-ı Kerim dersine giren öğretmenlerin mesleki alan bilgisinin, Kur'an okuma ve okutma becerilerinin çok iyi olması gerekmektedir. Sonra da Ortaokullarda ders veren öğretmenlerin, 10-12 yaş grubundaki çocukların bilişsel, duyuşsal ve fiziksel gelişimlerini dikkate alarak bir eğitim vermeleri gerekmektedir. Bu çağlardaki çocuklar, çocukluk dönemlerinin son yıllarında ve belki de hayatlarının en mutlu çağlarında bulunmaktadır. Öğrenmek ve oynamak onlar için ayrı bir zevktir. Soru sormaya meraklıdırlar. Teşekkür ve takdir görmekten, gönüllerinin hoş tutulmasından çok mutlu olurlar.

Kur'an-ı Kerim derslerinde onları devamlı motive etmek, öğrenme heyecanlarını ve isteklerini canlı tutmak çok önemlidir. **Planlı ve programlı şekilde çok fazla ödev vermeden, okuyacakları yerleri sınıfta olabildiğince fazla tekrar ederek, dersi derste öğretmeye çalışmak gerekir. Bu çağlarda doğru ve düzgün okuyuşun temelini atmak için talim (müşâfehe, tashih-i huruf) çalışmasına ağırlık verilmelidir.** Tahtaya yazılan veya yansıtılan elif-bâ alıştırmaları, dua ve Kur'an sûrelerinin bölümleri öğretmen tarafından kelime kelime okunmalı ve hemen peşinden öğrencilerden koro halinde, ardında da gruplar halinde veya tek tek, tekrar etmeleri istenmelidir. Sonra da öğrencilerin okuyuşları dinlenmeli ve tatlı bir üslûb ile biraz da sürece yayarak hataları zaman içerisinde düzeltilmelidir.

Bu seviyedeki öğrencilerde harf talimine ağırlık verilmeli, harflerin mahreçleri ve doğru telaffuzu üzerinde durulmalıdır. Öğretim programında belirtilen bölümlerin doğru ve güzel okunmasını sağlamak birinci hedef olmalıdır. Bu hususta, ileriki bölümlerde belirtilen öğretim adımlarının dikkatle takip edilmesi faydalı olacaktır. Bazen, Kur'an-ı Kerim derslerinde başlangıç aşamasında telaffuz hataları ve öğrenme güçlükleri ile karşılaşılabilir. Bazen de harflerin telaffuzu, yüzünden ve ezber okumalarda öğrencilerin seslendirmeleri ve okuyuş biçimleri istenen düzeyde olmayabilir.

Bu durumu tabii karşılayıp, ilk öğrenme düzeyinde bunun kaçınılmaz olduğunun, spor ve beden eğitimindeki antrenmanlar gibi ilk öğrenme ve okumada da alışma döneminin olacağına hatırlatılması, bu konuda öğrencilerin bilgilendirilmesi ve tatlıca uyarılması gerekir. Özellikle de **hata yapan veya yanlış okuyan öğrencilerle, sınıf içerisinde çok fazla meşgul olup arkadaşları içinde asla mahcup edilmemeli, teneffüslerde veya uygun zamanlarda kendileriyle ferdî olarak ilgilenilmelidir.**

Kur'an-ı Kerim derslerinde öncelikle grup çalışmaları, drama, oyun etkinlikleri, koro okuyuşları, sahne sunumları gibi eğitim etkinlikleri ile çalışma kağıtları, resim, bulmaca, afiş gibi eğitim materyallerinden mutlaka yararlanılmalıdır. Tecvid konuları, öğretim programlarında gelişim süreçleri dikkate alınarak yıllara serpiştirilmiştir. Ancak öğretmenlerimiz ana hatlarıyla, detaylara girmeden kısaca pratik tecvid uygulaması eğitimi/ öğretimi yapabilirler. **Kendileri de, tecvidli okuyuştan asla taviz vermemelidirler. Çünkü öğrenciler onların okuyuşlarını taklit ederek Kur'an okumayı doğru ve düzgün öğrenebileceklerdir.**

Kur'an-ı Kerim öğretmeni sevecen, tatlı dilli, güler yüzlü ve sabırlı davranmalıdır. Bu dersteki olumsuz bir tavrın Kur'an'a ve dine karşı şuuraltına yerleşen, olumsuz bir bakışa yol olacağı unutulmamalıdır.

Kur'an-ı Kerim öğretiminde lafız ve mânâ bütünlüğüne dikkat edilmeli ve anlam öğretimi üzerinde de durulmalıdır. Kur'an-ı Kerim öğretim programı bu anlamda hem mânâ hem de muhtevâ öğretimini de içermektedir. **Kur'an-ı Kerim dersini alan öğrenciler onu indiği gibi okumalı ve indiriliş gayesini kavrayabilmelidir.**

Kur'an Öğretiminde Temel İlkeler

Kur'an öğretimine has bazı ilkeler vardır. Her şeyden önce Kur'an'ın Allah kelamı olması, onun öğrenilmesi ve öğretilmesinin ibadet olmasını sağlamaktadır. Kur'an öğretiminin dini bir yönü ve bağlayıcılığı vardır.

Onun öğretim ve öğreniminin kural ve ilkeleri çağdaş eğitim normlarından önce, şer'î ilimlerin ilkelerine göre olmaktadır.

Kur'an öğretiminde olması gereken öncelikle ihlas ve samimiyettir. Öğretmen, Allah'ın kelamını öğrettiğini düşünerek ibadet bilinciyle hareket etmelidir. Öğretim ve öğrenimdeki beklentilerin en üst seviyede gerçekleşmesi için öğretmen ve öğrencilerin ihlaslı ve samimi olması gerekir.

Kur'an öğrenme ve öğretimi Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak, O'nun kitabını anlamak, öğrenmek ve öğretmek gayesiyle yapılmalıdır.

“Sizin en hayırlılarınız Kur'an'ı öğrenen ve öğretenlerinizdir”³ hadis-i şerifinin sırrına mazhar olmak gayreti olmalıdır. Şimdi, Kur'an öğretiminin temel ilkelerini (olmazsa olmazlarını) maddeler halinde sıralayalım:

1. Kıraatta Uygunluk: Kur'an öğrenimi ictihada bağı bir husus değildir. Onun okunuşu kıyamete kadar aynıdır. Şartlara ve zamana göre değişmesi mümkün değildir. Kur'an'ın öğrenildiği gibi okunması ve öğretilmesi gerekir. Aksi halde ilâhî kitabın tahrifine kapı aralanmış olacaktır.

2. Bir Üstaddan Öğrenmek: Kur'an kıraatinde sözlü nakil esastır. Mushaflarda yazılı olan kelimeleri ilâhî'nin tecvidli olarak okunabilmesi, öğrenilmesi ve öğretilmesi ancak ağız (müşâfehe) yoluyla mümkündür. Dolayısıyla Kur'an öğretimi kitâbî olmayıp telakkî (anlayış, görüş) yoluyla olmaktadır. Mutlaka bir üstaddan; fem-i muhsin'den ahzetmek (almak) gerekir. Cebrail (a.s.), Kur'an'ı telakki yoluyla Allah'tan aldığı gibi Peygamberimize öğretmiş; Peygamberimiz de onu yine telakkî yoluyla kendisine öğretildiği şekliyle ashabına okumuştur. Kur'an'ın öğretildiği şekliyle alınmasını emreden ayet-i kerimenin meali şöyledir: **“Kur'an'ı sana okuduğumuzda, sen (yalnızca) onun okunuşuna uy, takip et.”** Peygamberimiz'in **“Kur'an'ı indirildiği gibi tatlı ve hoş bir şekilde okumak isteyen Abdullah b. Mes'ûd gibi okusun.”** şeklindeki hadisleri de Kur'an'ı bir fem-i muhsin'den öğrenmek gerektiğine işaret etmektedir.

3. Tecvidli Okumak: Kur'an tertil üzerine indirilmiştir.6 Allah Teâlâ **“Kur'an'ı tertil üzere oku!”** emriyle Peygamberimize ve onun şahsında bütün Müslümanlara bir sorumluluk yüklemiştir. “Tertil” kelimesini Hz. Ali (r.a.), **“harflerin mahreçlerinden doğru telaffuz edilmesi ve tilâvet esnâsında durulacak yerlerin iyi bilinmesi”** olarak açıklamıştır. Bahsi geçen tertil ancak tecvid ilmînin öğrenilmesi ve uygulanması ile mümkündür. Tecvid ise, Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okuma kurallarını içeren bir ilimdir. Tecvid ilminin amacı Kur'an'ın indirildiği şekilde okunmasını sağlamaktır. **Tecvid ilmine riâyet ederek Kur'an okuyan kimse, Kur'an'ı Arapça'nın fonetiğine (ses bilgisi) uygun bir ses âhengiyle doğru ve güzel okur.** Hatalı ve yanlış okuyuşlardan korunmuş olur. Kur'an tilâvetinde istenen tegannî şartı ancak tecvid ile yerine getirilebilir.

4. Harflerin Doğru Telaffuz Edilmesi: Kur'an-ı Kerim sûrelerden, sûreler âyetlerden, âyetler cümlelerden, cümleler kelimelerden, kelimeler de harflerden oluşmaktadır. Allah Teâlâ'nın kelâmının en küçük birimi harflerdir. **Harflerin mahreçlerini bilmek ve her bir harfin hakkını vererek mahrecinden telaffuz etmek Kur'an Kıraatinin olmazsa olmazıdır.** Ana dili Arapça olmayan insanlar için bu durum daha da ayrı bir ehemmiyet arz etmektedir. Kur'an harflerinin doğru seslendirilmesi ve telaffuzu tilâvetin esasıdır. Kur'an öğretiminde ses eğitimi de diyebileceğimiz mahreç çalışması veya tashih-i hurûf çalışması özenle yerine getirilmelidir. **Tashih-i hurûf çalışması olmaksızın Kur'an öğretmek veya öğrenmek sağlam olmayan tuğlalarla ev yapmaya benzer. Bir başka ifadeyle harflerin mahreçlerinden doğru telaffuzu, vücudun sağlam hücrelerden teşekkülü gibidir.** Kur'an öğretiminde başlangıçta ve uygun zaman dilimlerinde bütün harfler, harekeli, cezimli, şeddeli ve medli olarak tek tek telaffuz edilmelidir.

5. Tedebbür (Manasını düşünme) ve Tefekkür Merkezli Öğretim: Kur'an öğrenmekten, okumaktan ve öğretmekten gaye onun anlaşılmasıdır. Kur'an öğretiminde temel ilke, lafız ve mânâ bütünlüğünü dikkate alarak bir öğretim yaklaşımı uygulamaktır. Ayet-i kerimede **"Bu Kur'an çok mübârek bir kitaptır. Onu sana indirdik ki âyetlerini düşünsünler ve akli selim sahipleri öğüt alsınlar."** buyrulmaktadır. Bir başka ayette de **"Onlar Kur'an'ı düşünmüyorlar mı? Yoksa kalpleri kilitli mi?"** buyrulmaktadır. Kur'an üzerinde tefekkür ve tedebbür emredilmiştir. Bu açıdan bakıldığında Kur'an öğreniminde ve öğretiminde beş temel hedef gözetilmelidir.

Bu hedefler: Öğrenmek, okumak, anlamak, yaşamak ve öğretmektir. Kur'an öğretiminde bu beş temel hedeften biri olan "anlamak" üzerine planlamalar yapılmalı, derslerde okunan sure ve ayetlerin muhtevâsını hazmettirmek ve öğretmek de planlanmalıdır.

6. Sevgi Temelli Yaklaşım: Kur'an okumaya eûze-besmele ile başlanır. Bir sûre hariç Kur'an'ın bütün sûreleri besmele ile başlamaktadır. Besmelede Allah Teâlâ'nın "Rahmân" ve "Rahîm" sıfatlarının geçmesi, Rahmân sûresinin ilk iki ayetinde "Rahmân olan Allah, Kur'an'ı öğretti" buyrulması, Kur'an eğitim ve öğretiminde merhamet, şefkat ve sevgi temelli bir eğitim anlayışı ile öğrencilere yaklaşılması hususunda önemli bir işarettir. **Bu sebeple Kur'an öğretiminde öncelik dersin ve hocanın sevdirilmesine verilmelidir. Hocasını ve dersini seven öğrenci severek öğrenecek ve derslere ilgi gösterecektir.** Bunun için de kolaylaştırmak, merhametli olmak ve yumuşak davranmak esastır. Öğretmen baskıcı, kaba ve sert olmamalıdır. Öğrencileri korkutmadan, nefret ettirmeden, onların derse ilgisini çekecek ve öğretmene ülfet etmelerini sağlayacak bir yaklaşım sergilemelidir.

Kur'an Öğretiminin de Temel Metodlar

Türkçe'de "usûl, yol, yöntem, tarz" gibi anlamlara gelen "metod" kelimesi Fransızca'dan dilimize geçmiştir. Kelimenin anlamlarından hareketle metodu, Öcal şöyle tarif etmektedir: **"Ulaşılmak istenilen hedefe en emin ve kestirme yollardan varmak için önceden bilerek ve şuurlu bir şekilde planlanmış ve programlanmış yoldur."** Her ilmin öğrenilmesinin ve öğretilmesinin bir metodu vardır. Eskilerin ifadesiyle **"usûl asıldan evveldir"**. Sahip olunan bilginin bir yöntem ve usûl ile öğretilmesi esastır. Her ilmin öğretiminde kullanılacak genel öğretim metotları olduğu gibi özel öğretim metotları da vardır. Genel öğretim metotları, daha çok bütün derslerde uygulanabilecek genel nitelikli gayeleri, metotları, kuralları, ders araçlarını ve tekniklerini, değerlendirme usûllerini açıklar. Özel öğretim metotları ise herhangi bir dersin ayrı ayrı konularını, amaçlarını, ilkelerini, araç ve gereçlerini, ders anlatım metod ve tekniklerini açıklar. Kur'an-ı Kerim dersinin öğretiminin kendine has öğretim metotları vardır. Geleneksel yönü de olan bu metotlar asırlardır Kur'an öğretiminde ve eğitiminde kullanılmaktadır.

Kur'an öğretiminin olmazsa olmazı olarak ifade edebileceğimiz özel öğretim metotlarını maddeler halinde zikrederim:

1. Sema’: İlim tahsil etmenin önemli yollarından birisi olan sema’ metodu, işitme ve duyma yoluyla öğrenme/öğretme metodudur. **Bu usûlde hocanın okuması ve öğrencinin dinlemesi esastır.** Peygamberimiz Kur’an’ı ilk defa sema’ metodu ile Cebrail (a.s.) den almıştır. Ashabına da bu metotla öğretmiştir. Kıraat kitaplarında ısrarla ifade edilen **“Bunu üstadların ağzından alınız.”**

ifadesi ve **“fem-i muhsinden ahz etmek”** ifadesi sema’ metoduna dikkat çekmektedir. Sema’ metodunda hocanın okuması ve öğrencinin telakki yoluyla hocasının okuduğu şekliyle harfleri, kelimeleri ve ayetleri öğrenmesi ve kavraması gerekir. Bu esnada öğrenci pür dikkat hocasını dinlemeli, etrafla ilgisini kesmeli ve mutlak bir teslimiyetle hocasını takip etmelidir.

Kur’an öğretiminde harflerin mahreçlerinden telaffuzu, dudak talimi ve doğru sesin verilmesi esastır. Kur’an öğrenirken hocasını dikkatle dinleyen öğrenci, harflerin güzel ve doğru telaffuzunu kavrayabilecektir. Burada dikkat edilmesi gereken bir husus da hocayı dinlerken öğrencinin harfleri nasıl telaffuz ettiğini gözlemleyebilmesidir.

Kur’an okuma tarzı ve tavrı da oluşturmak için iyi bir dinleyici olmak esastır. Eskilerin söylediği **“kulak kırılmadan ağız kırılmaz”** ifadesi sema’ metodu ile hocadan dersin çok iyi alınması gerektiğine işaret etmektedir. Dinleme esnasında aynı tavır üzerinde yoğunlaşma, işi daha da kolaylaştıracaktır. Sürekli farklı okuyuşları dinlemek ise işi daha da zorlaştırır.

2. Arz: “Bir şeyi sunma, bildirme ve gösterme” anlamına gelen arz; Kur’an kıraatinde öğrencinin hocasına ders okuması için kullanılan bir kavramdır. Kur’an öğretiminin temel metotlarından olan bu usûlun uygulanışı da sema’ gibi Peygamberimize kadar uzanır. Her yıl Ramazan ayında Peygamberimizin o zamana kadar vahyedilen ayetleri Cebrail (a.s)’a arzetmesi ve vefat ettiği yılın Ramazan ayında ise baştan sona Kur’an’ın arzının iki defa gerçekleşmesi20 Kur’an kıraatinde arzın önemini ortaya koymaktadır. **Peygamberimiz, Kur’an öğretiminde arz metodunu çok etkin olarak uygulamıştır.** Başta vahiy katipleri olmak üzere Kur’an tilavetinde önde gelen sahâbilerden yazdıklarını ve ezberlediklerini kendisine okumalarını istemiştir.21

Arz metodunda hocanın öğrencisini dikkatle dinlemesi, hatalı okuyuşlarında hatasını düzeltmesi için kendisine fırsat vermesi, düzeltilmediği takdirde kelimenin veya harfin doğrusunun telaffuz edilmesi gerekir. Öğrencinin okuyuş esnasında dikkatinin dağılmaması için hataları not edilip okumasını tamamladıktan sonra söylenebilir. Hatta yanlış telaffuz edilen harf ve kelimelerin, tecvidli okuyuşların doğrusu okununcaya kadar öğrenciden birkaç defa tekrar etmesi, gerektiğinde doğru ve yanlış birkaç defa tekrar ederek aralarındaki farkı hissetmeleri sağlanabilir. Kur’an dersinde öğrencilerin okuyuşları dinlenirken onların yaptıkları hatalar kendi Mushaflarında işaretlenir. Tekrar eden hataları bildirmek için de farklı işaretler kullanılabilir. Örneğin öğrencinin ilk yanlışında * işareti, aynı hata tekrar ettiğinde işareti, üçüncü tekrarda ise “!” işareti kullanılabilir. Böylece hatanın kaç defadır tekrar ettiği de bilinmiş olur.

3. Eda: Lügatte “yerine getirme, borç ödeme” anlamlarına gelen bu kavram Kur’an kıraatinde “tilâvet esnâsında harflerin hakkını vermek, gereği gibi okumak” için kullanılmıştır. Aliyyü’l-Karî’den edâ kavramı ile ilgili şu söz nakledilmektedir: **“Tilâvet, ara vermeksizin Kur’an okumak; eda ise kıraat hocanın ağzından çıkar çıkmaz almak ve onu hocanın huzurunda tekrar etmektir.** Kıraat taliminde etkin olarak kullanılan **edâyı Kur’an öğretiminde hocanın öğrettiği şekliyle tekrar etmek ve harflerin hakkını vererek öğretildiği şekilde okuyabilmek olarak ifade edebiliriz.** Kısa fâsılalar halinde, ayetlerin bölümlerinin parçacı bir yaklaşımla öğretilip tekrar edilmesi şeklinde gerçekleşen edâ usûlü öğrencinin derste ilerleme kesbetmesinden sonra azaltılabilir. Burada asıl olan hocanın öğrettiği doğru telaffuzun öğrenci tarafından anında kavranılması ve tekrar edilerek pekiştirilmesidir.

4. Koro Çalışması Yapmak: Kur’an öğretiminde koro çalışmasının özel bir yeri vardır. Koro çalışması, öğrencileri aktif olarak derse katan ve öğretmenden doğru okuyuşu defalarca yapmasını sağlayan bir sistemdir. Koro çalışmasının önemini vurgulayan Çollak şunları söylemektedir: “Bu uygulamanın sağladığı katkı şudur: **Her öğrenci okumaya iştirak eder. Katılım nedeniyle öğrencilerdeki okuyamama heyecanı her geçen gün daha da azalır. Öğrencide kendine güven oluşur.** Koro hâlinde okuyuş esnasında âdeta her öğrenci okunan bölümlerin tamamını öğretmenine okumuş ve ondan dinlemiş olur. Öğretmenden gelen doğru sesler telaffuz edile edile öğrencinin hafızasına yerleşir. **Toplu okuma öğrencileri hep ders ile meşgul etmiş olur. Kısa zamanda çok öğrenciye defalarca okuma ve onlardan dinleme imkânını vermek sûretiyle öğretmenin işini kolaylaştırır.”**

Koro çalışmalarında öğretmenin ayakta olması ya da tüm öğrenciler tarafından görülecek bir yerde oturması sınıf veya grup yönetimi/hakimiyeti açısından önemlidir.

5. Harf Talimi Yapmak/Yaptırmak: Kur'an kelimelerini oluşturan harflerin doğru telaffuzu doğru ve dözgün kıraat açısından çok mühimdir. Harflerin yanlış telaffuzu anlamın değişmesine sebep olur. Halbuki kelâm-ı ilâhînin indirildiği gibi okunması gerekir. Kur'an öğretiminde sık sık başvurulması gereken metotlardan biri de harf talimi yapmaktır. **Tashih-i hurûf çalışması olarak adlandırılan bu çalışmada asıl olan Kur'an harflerini telaffuz ederken mehâric-i hurûf veya sıfât-ı hurûfa uygun olarak okumaktır.** Bunları doğru telaffuz etmek için de harf talimi esastır.

TEŐEKKÜRLER